

27.9.2012

לכבוד	לכבוד	לכבוד
ד"ר סלאח אבו האני	גב' עמירה חיים	מר גדעון סער
מנהל מחלקת חינוך	מנהלת מחוז הדרום	שר החינוך
המועצה האזורית אבו בסמה	משרד החינוך	שבטי ישראל 34
רחוב יצחק רגר 11	רח' התקווה 4	ירושלים 91911
קומה 3, באר שבע	באר שבע 84895	ובפקס: 02-5602246
ובפקס: 08-6285523	ובפקס: 08-6263009	

שלום רב,

דחוף!

הנדון: ביטול החלטתכם בדבר העברת תלמידי החינוך המיוחד הלומדים בכסייפה אל בית

הספר בכפר מולדה - אלאטרש

בשם הורי 55 תלמידים לחינוך מיוחד הלומדים בבית הספר לחינוך מיוחד בכפר כסייפה, הרינו לפנות אליכם בדרישה לבטל את החלטתכם להעבירם אל בית הספר החדש בכפר מולדה-אלאטרש (להלן: "החלטת ההעברה"), וזאת מהנימוקים שלהלן:

1. מרשינו הינם הורים ל- 55 ילדים בגילאים 21-5 הלומדים מזה 17 שנים בבית הספר לחינוך מיוחד בכפר כסייפה בנגב. ילדים אלו מתגוררים בכמה כפרים הסמוכים לכפר כסייפה: בכפר אלסרה, אלפורעה, כוחלה, תל ערד, מכחול וכסייפה עצמה. זמן הנסיעה מהכפרים הנ"ל אל בית הספר בכסייפה אורך לכל היותר כ- 10-15 דקות.

2. הילדים הנ"ל סובלים ממוגבלויות שונות וקשות ביותר ומרביתם סובלים מקשיי ניווד המחייבים אותם לעשות שימוש בכיסאות גלגלים. כך למשל, אחד הנערים סובל ממוגבלות שכלית ואינו מתפקד כראוי, אינו מתמצא במרחב, אינו שולט בצרכיו, אינו מזהה דברים משתנים, מערכת החיסון שלו חלשה מאוד ולכן תדירות המחלות אצלו גבוה, והמשפחה שלו כמעט נקראת בין פעמיים לשלוש פעמים בשבוע לבית הספר לצורך מתן תרופות והעברתו לטיפול רפואי. נערה אחרת, סובלת ממחלת ה CP וניוון שרירים, אינה מסוגלת ללכת על רגליה ומניעה את עצמה דרך זחילה, לעיתים קרובות היא סובלת מרפלקסים נירולוגיים קשים. נערה נוספת, סובלת אף היא ממחלת CP וניוון שרירים ועל כן עוברת התקפי עצבים קשים ולעיתים אף פוגעת בעצמה ובאחרים. נערה נוספת, הינה סיעודית וסובלת ממחלת CP ברמה קשה. היא שוכבת כל היום על גבה ואינה מסוגלת להיות בשום תנוחה אחרת. הנערה מקבלת התקפי פרכוס לעיתים קרובות מאוד תוך סיכון ממשי

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ص.ب 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140
חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

לבליעת לשונה. היא גם סובלת מרפלקסים נוירולוגיים קשים. נער אחר סובל ממחלה תורשתית נדירה ביותר בשם סיפא (CIPA) (ישנם 56 מקרים בלבד בעולם כאשר מחציתם מקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב).¹ המחלה הזו גורמת להפרעה במערכת העצבים המונעת מהנער תחושה בכאב ובטמפרטורה, דבר המחייב שהות במיזוג בטמפרטורה מסוימת שאם לא כן, הוא מתחיל לגרד את גופו בצורה קשה מאוד עד כדי דימום. הנער הזה אלרגי לאבק והוא אף עבר לאחרונה ניתוח רגיש בעמוד השדרה וכל זעזוע בגופו, הנגרם בין היתר מהסעה ברכב, גורם לו לכאבים עזים. יודגש, כי קיימים עוד 4 מקרים נוספים של ילדים ונערים החולים במחלת הסיפא אשר כולם למדו עד כה בבית הספר לחינוך מיוחד בכסייפה. נערה אחרת סובלת ממוגבלות שכלית קשה, מוגבלות מוטורית קשה ואפילפסיה ובמידה והיא נותרת לבדה היא עלולה לצעוד קילומטרים ללא יעד.

3. סמוך לפתיחת שנת הלימודים הנוכחית, נודע להורי הילדים מגורמים בלתי מוסמכים, כי ילדיהם יועברו בשנת הלימודים הנוכחית אל בית ספר חדש שהוקם בכפר מולדה-אלאטרש. עם ההורים לא התקיימה כל שיחת ייעוץ ו/או יידוע מאת גורמים מוסמכים הן מטעם משרד החינוך והן מטעם המועצה האזורית אבו בסמה. ועל כן לא התקבלה תגובה כלשהי מטעם ההורים לרבות הסמכתם להעברת ילדיהם לבית הספר החדש.

4. משנודע להם, סירבו ההורים להעברת ילדיהם לבית הספר החדש. שכן, לאחר היוודע דבר החלטת ההעברה, ביקרו ההורים במתחם בית הספר החדש במולדה ושם התוודע להם, כי בית הספר החדש רחוק הרבה יותר מבית הספר הישן בכסייפה וזמן הנסיעה עולה מ- 10-15 דקות ל- 40-45 דקות נסיעה. נסיעה ארוכה זו אל בית הספר החדש מהווה סיכון ממשי לבריאותם ובריאותם של הילדים וזאת לאור מוגבלותם כאמור, כאשר מרביתם של הילדים סובלים מהפרעות, התעלפויות ופרכוסים.

5. כמו כן, הורי הילדים התוודעו, כי בית הספר החדש אינו מוכן עוד לקליטת ילדיהם, אינו מתאים ואינו מונגש כראוי בכדי שילדיהם יוכלו לשהות בו במהלך שעות היום. בית הספר החדש אינו מחובר לרשת החשמל הארצית אלא לגנרטור. עובדה זו מהווה סיכון ממשי לחלק גדול מילדים אלו, שכן חלקם חייבים לשהות בטמפרטורה קבועה; רובם נוטלים תרופות שחובה להשאירן בקירור. בית הספר אמנם מחובר לגנרטור המספק את החשמל אך אין בו כדי להעניק מענה הולם וראוי לצרכי הילדים. כך למשל, הפסקת חשמל עקב חיבור לגנרטור עלולה להפסיק את פעילותם של מכשירים מצילי חיים בהם נעשה שימוש עבור הילדים הסיעודיים, לרבות מכשירי הנשמה והחייאה.

6. יתר על כן, התברר להורי התלמידים כי בבית הספר אין מים קרים והעדר מים בטמפרטורה נמוכה מסכנת חלק מהילדים הסובלים מהפרעות באכילה.

7. ההחלטה הנ"ל להעביר את הילדים והנערים הסובלים ממוגבלויות קשות לבית ספר חדש סמוך לתחילת שנת הלימודים, מנוגדת לדין וגורמת להפרה של זכויותיהם של הילדים, לרבות לחינוך מיוחד. החלטתכם מסכנת את בריאותם, חייהם ושלמות גופם של תלמידים אלו ועל כן היא פוגעת בזכותם החוקתית לחיים. בנוסף לכך, היא פוגעת בזכותם החוקתית לכבוד, שכן ההחלטה מתעלמת

¹ עוד על מחלה זו ניתן לעיין ב: <http://brainworldmagazine.com/cipa-disorder-unable-to-hurt/>

מצרכיהם של הילדים, מטרטרת אותם לבית ספר מרוחק יותר שאינו מתאים לצרכיהם ועל כן היא כרוכה בזלזול עמוק בילדים. מסקנה זו מקבלת משנה חשיבות בנסיבות הנ"ל, כשמדובר על ילדים ונערים עם מוגבלויות הנסמכים על האחר, תלויים בשירות ובטיפול הניתן להם ואינם עצמאיים בפעולות הבסיסיות והיומיומיות שלהם.

8. חוק החינוך המיוחד, התשמ"ח – 1988 קובע בסעיף 3, כי:

"ילד בעל צרכים מיוחדים זכאי לחינוך מיוחד חינוך במוסד לחינוך מיוחד באזור מגוריו; לא נמצא מוסד כאמור באזור מגוריו אחראית רשות החינוך המקומית למתן חינוך מיוחד לילד במוסד מתאים, קרוב ככל האפשר לאזור מגוריו, אף אם המוסד נמצא בתחום שיפוטה של רשות מקומית אחרת."

הואיל ובית הספר לחינוך מיוחד בו למדו הילדים הנ"ל כבר 17 שנים קרוב יותר למקום מגוריהם, אזי בהתאם לסעיף 3 לחוק הנ"ל, חובה להשאירם באותו מוסד חינוכי בכפר כסייפה גם אם הוא מחוץ לתחום שיפוטה של המועצה האזורית אבו בסמה.

9. כמו כן, בנסיבות אלו, העברת הילדים למוסד חינוכי אחר מנוגדת במקרה דנן להוראות תקנות החינוך הממלכתי (העברה), תשי"ט – 1959. ככל הידוע, החלטת ההעברה ניתנה ע"י משרד החינוך, אך החלטה זו מנוגדת לסעיף 6 לתקנות החינוך הממלכתי (העברה). תקנה זו מאפשרת העברה ע"י השר רק במקרים מיוחדים, כאשר ההעברה הינה ממוסד אחד למשנהו באותו תחום שיפוטה ולא כפי שהוא המקרה בפנינו ובמיוחד כאשר ההעברה הינה לבית ספר מרוחק הרבה יותר מבית הספר שבו למדו מזה 17 שנים. כמו כן, תקנה זו מחייבת, כי ההעברה תהא מטעמים תקציביים שמטרתם חסכון בכוחות הוראה ובכיתות. טעמים אלו אינם מתקיימים כאן. נהפוך הוא העברת הילדים למוסד החדש במקרה דנן, כרוכה בהקצאת תקציבית חדשה. ובכל מקרה, על פי תקנה 6 הנ"ל, רשאי השר להורות על העברת ילדים למוסד חינוכי אחר ובלבד שיישמרו המרחקים האמורים בתקנה 7 לתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), תשי"ט – 1959, קרי שהמרחק בין בית הספר לבין אזור המגורים לא יהיה מעל שני קילומטרים; ואם היה התלמיד בכיתה ה' ומעלה- לא יותר משלושה קילומטרים. היות ובמקרה דנן המרחק בין בית הספר החדש לבין אזור מגוריהם של התלמידים נעים בין 15 ק"מ לבין 25 ק"מ, אזי החלטת השר אינה עומדת בדרישות תקנה 6 ועל כן יש לבטלה.

10. בכל מקרה, החלטת ההעברה ניתנה ללא הסכמת ההורים המתחייבת כאן במיוחד כשמדובר בהורים לילדים עם מוגבלות כאשר ההעברה הנ"ל עלולה להוות סיכון ממשי ומוחשי לחייהם ולבריאותם של ילדיהם. השארת הילדים במוסד החינוכי בכסייפה, תואמת והולמת את עקרון טובת הילד ודווקא העברתם למוסד החינוכי החדש שאינו נגיש ומותאם לצורכי הילדים, מנוגד ופוגע בטובתם. פגיעה זו מנוגדת להוראות חוזר המנכ"ל נט/8(א) מתאריך 8.4.99 הקובע, כי החלטת השיבוץ של ילד במוסד לחינוך מיוחד תיקבע, בין היתר, לפי עקרון טובת הילד.

11. אי ההתייעצות עם ההורים מהווה הפרה לזכותם להשמעת טענותיהם ככל שהדבר נוגע לילדיהם וזאת בניגוד לכללי הצדק הטבעי ולזכותו של הפרט להשמיע את טענותיו בפני הרשות עובר להחלטה הטומנת בחובה פגיעה משמעותית בזכויותיו ובאינטרסים שלו. זכות הטיעון בפני הרשות חלה גם על אותם מקרים שבהם אין חובה סטטוטורית לשמוע את דעתם של הנפגעים הפוטנציאליים. זכות זו הוכרה בשורה של פסקי דין, כך בעניין **ברמן** נקבע כי:

"לא יורשה גוף אדמיניסטרטיבי... לפגוע באזרח פגיעת גוף, רכוש, מקצוע, מעמד וכיוצא בזה, אלא אם-כן ניתנה לנפגע הזדמנות הוגנת להשמעת הגנתו בפני הפגיעה העתידה."

ראו: בג"ץ 3/58 **ברמן נ' שר הפנים**, פ"ד 1493(1958)

12. כמו כן נקבע בפסיקה, כי זכות הטיעון משתרעת אפילו על אותם מקרים שבהן אין פגיעה בזכות אלא רק פגיעה באינטרס. (ראו למשל ע"א 2962/97 **ועד אמנים – חוכרים ביפו העתיקה נ' הועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל-אביב**, פ"ד נב(2) 362, 380(1998)).

13. במקרה דנן, זכות הטיעון מקבלת משנה תוקף מקום שמדובר בפגיעה בזכויותיהם החוקתיות של התלמידים לחינוך ולבריאות, ועל מעמדן של הזכויות האלו אין צורך בלהכביר במילים.

14. החלטת ההעברה בדקה האחרונה לפני תחילת שנת הלימודים הנוכחית מבלי לתת הזדמנות להורים להביע את עמדתם מהווה החלטה בלתי סבירה. בהתאם להלכה, גם אם במצב דברים שבו רשות בוחנת שיקולים ענייניים וחוקיים בלבד, הרי שאי מתן משקל ראוי למלוא השיקולים, במקרה דנן, עקרון טוב הילד והפגיעה בזכויות התלמידים, פוגמת היא בתקינות ההליך כולו (ראו: בג"ץ 156/75 **דקה נגד שר התחבורה**, ל(2) 94, 105 (1976)).

15. העברת ההודעה להורי הילדים סמוך לתחילת שנת הלימודים, פוגמת בתקינות ההליך. סעיף 4.5 לחוזר המנכ"ל נט/8(א) מתייחס לשיבוץ תלמידים במסגרות החינוך המיוחד ומורה, כי החלטת השיבוץ תיערך כבר בחודש מאי, וזו לשון הסעיף:

"מומלץ שרשויות החינוך המקומיות תקדמנה את עבודת ועדות ההשמה וועדות השיבוץ בעניינם של תלמידים בעלי לקויות קשות מאוד, כדי שהחלטות על שיבוצם תינתנה כבר בחודש מאי."

16. יש לציין כי ההחלטה לספק שירותי הסעה לתלמידים, אינה מעלה ואינה מורידה בענייננו. שירותי ההסעה אינם תחליף לחובת הרשות המקומית לשבץ את התלמידים במוסד הקרוב ככל האפשר לאזור מגוריהם כאשר מדובר בילדים המשובצים במערכת החינוך המיוחד ומצבם הפיזי קשה מאוד.

17. ראוי לציין, כי המנהל הנוכחי של בית הספר לחינוך מיוחד בכסייפה הביע את הסכמתו להמשך קליטת התלמידים במסגרת המוסד שבניהולו.

18. לאור האמור יעיל, הנכם מתבקשים ולאחר לבטל את החלטתכם בדבר העברת תלמידי החינוך המיוחד אל בית הספר שבמולדה-אלאטרש ובכך להורות למועצה האזורית אבו בסמה לחזור ולשלם את אגרת תלמידי חוץ עבור תלמידים אלו.

לטיפולכם ללא דיחוי, נודה.

בכבוד רב,
סאוסן זהר, עורכת - דין